

Styrket trivsel i skolen

Om forpligtende fællesskaber og forebyggelse af skolefravær fra 0. til 9. klasse

Fællesskab

Forpligtende fællesskabers betydning

Definition af trivsel

Man trives, når man overordnet set er glad for sit liv. Man trives, når man kan udvikle sig, udfolde sine evner samt indgå i og bidrage til fællesskaber. Man kan trives, selvom man oplever perioder med modgang og udfordringer. Det afgørende er, at man kan håndtere sådanne perioder.

Hvad er forpligtende fællesskaber?

Forpligtende fællesskab er en central del af løsningen på unges mistrivsel. Det er en ramme, hvor børn og unge indgår i sociale relationer, der er baseret på gensidigt ansvar, deltagelse og engagement. I disse fællesskaber er man ikke blot en passiv modtager, men en aktiv medskabere af fællesskabets liv og trivsel.

(Regeringens trivselskommission 2024)

Hvad er forpligtende fællesskaber?

- **Aktiv deltagelse:** Man møder op og bidrager aktivt til de fælles aktiviteter.
- **Ansvarlighed:** Man tager ansvar for både sig selv, andre i fællesskabet og for fællesskabets helhed.
- **Gensidighed:** Der er en forventning om, at alle yder noget og stoler på hinanden. Man er der for hinanden i både medgang og modgang.
- **Fælles formål:** Fællesskabet er ofte bygget op omkring en fælles interesse, aktivitet eller et formål, som for eksempel i idrætsforeninger, spejdergrupper eller på efterskoler.
- **Social udvikling:** Gennem fællesskabet lærer unge at navigere i sociale sammenhænge, løse konflikter og udvikle empati og sociale kompetencer.

(Regeringens Trivselskommission 2024)

Hvorfor er forpligtende fællesskaber vigtige?

Tilknytning til forpligtende fællesskaber er en forudsætning for børn og unges trivsel, udvikling og læring. Trivselskommissionen fremhæver de forpligtende fællesskaber som et værn mod den individualisering og det præstationspres, mange børn og unge oplever i dag.

Hvad kan vi gøre og hvordan samarbejde?

Skolen arbejder med at styrke elevernes trivsel, udvikling og læring gennem arbejdet med de forpligtende fællesskaber i klasserne. Fx gennem lærerteamets systematiske fokus på klassefællesskabets trivsel og udvikling ved brug af den pædagogiske klasseplan og underliggende redskaber.

Forældrene kan understøtte deres barns tilhørsforhold til det forpligtende fællesskab i klassen gennem bevidsthed om betydningen af dette og en løbende dialog med barnet om, hvordan fællesskaber forpligter og hvordan barnet kan bidrage til fællesskabets udvikling og trivsel

Samarbejdet mellem skole og hjem kan understøtte det forpligtende fællesskab i klassen gennem fælles forståelse af vigtigheden og løbende fokus og dialog om dette

Oplæg til drøftelse i forældregruppen

Hvad betyder det for dit barn, at skolen arbejder på at styrke et forpligtende fællesskab?

Hvad udgør 'det fælles' i jeres klasse/årgangs fællesskab?

Hvordan vil det enkelte barn kunne mærke, at det er del af et forpligtende fællesskab?

Hvilke initiativer og traditioner har vi omkring vores klasse, som synliggør det forpligtende fællesskab for børn og voksne?

Hvordan bidrager hele fællesskabet (alle børn, forældre og medarbejdere) til, at alle børn inviteres indenfor og oplever at høre til?

Hvad kan man som forældre gøre for at forebygge og løse konflikter i klassen blandt børn?

Hvordan kan man som forældre være med til at støtte op om andre børn i klassen, som står i en svær situation?

Hvordan kan man bede om hjælp og støtte fra fællesskabet, hvis man en dag skulle få brug for det?

Er der noget, som du ønsker dig, at skolen skal gøre mere eller mindre af fremover for at styrke det forpligtende fællesskab i klassen?

Er der noget, som du selv kan gøre mere eller mindre af fremover for at styrke det forpligtende fællesskab i klassen?

Fravær

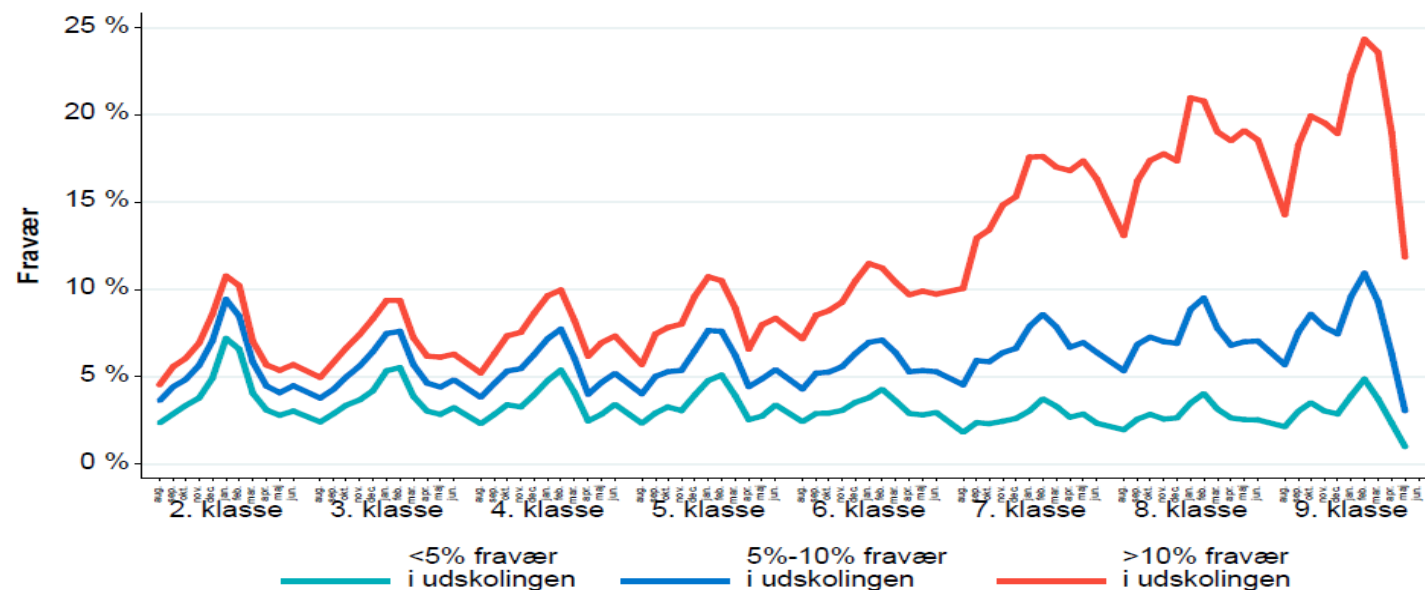
Om forebyggelse af mistrivsel og skolefravær fra 4. klasse

Den korte version af forståelsen af bekymrende fravær i Rudersdal Kommune

- *Bekymrende fravær er, når børn oplever ubehag ved at gå i skole og enten bliver hjemme eller møder op uden at deltage socialt og/eller fagligt.*
- *I Rudersdal Kommune forstår vi skolefravær som barnets/den unges reaktion på noget, som er svært.*
- *Håndtering af skolefravær er et fælles ansvar og kræver en helhedsorienteret, sammenhængende indsats, altid med inddragelse af barnets/den unges og forældrenes perspektiver.*
- *Det er de voksne, der er ansvarlige for at løse de udfordringer, som gør det svært for barnet/den unge at komme i skole og de voksnes ansvar at skabe nye muligheder for barnets deltagelse.*

Udvikling af skolefravær set over et skoleliv

Kilde: Panelanalyse af bekymrende skolefravær. VIVE (2020)

- Elever med højt fravær i udskolingen (>10 procent) har haft lidt højere fravær end de andre elever i indskolingen.
- Et fravær på 5-10 procent i de yngste klasser kan være et faresignal.
- Fraværet stiger kraftigt i 6. klasse (mellemtrinnet).
- Det er mest retvisende at se på det samlede fravær på tværs af sygefravær, lovligt fravær og ulovligt fravær.

Skolefravær udvikler sig gradvist

Tegn der viser sig i skolen

Begyndende skolefravær

Moderat skolefravær

Omfattende skolefravær

Barnet giver udtryk for, at det ikke vil i skole/spørger om det kan blive hjemme.

Det er vanskeligt at få barnet af sted i skole om morgenen.

Barnet forsøger at undgå at komme af sted, trækker f.eks. tiden, kommer for sent. Lykkes fortsat med at komme i skole.

Periodisk fravær f.eks. i enkelte timer, går hjem fra skole før skoledagen er slut.

Fravær fra undervisningen kombineret med skolegang.

Fuldt fraværende fra skolen i bestemte perioder af skoleåret, f.eks. efter ferier.

Fuldt fraværende fra skolen i en lang periode.

Tegn, der ofte viser sig derhjemme

Hvad kan vi gøre og hvordan samarbejde?

Skolen:

- Arbejder løbende med klassefællesskabets trivsel og forebyggelse af skolefravær
- Registrerer og samler løbende op på elevfravær
- Kontakter og inviterer til dialog med forældre ved elevers fravær jf. retningslinje
- Følger kommunens systematiske arbejdsgange for styrket trivsel og arbejdet med skolefravær

Forældre:

- Støtter deres barn i at forstå værdien af at deltage i et forpligtende fællesskab i skolen og andre steder fx fritidslivet
- Kontakter skolen ved iagttagelse af modstand hos barnet mod fremmøde i skolen
- Indgår i dialog med lærerteamet om barnets trivsel og fremmøde i skolen

Oplæg til drøftelse i forældregruppen

- Hvad bliver du optaget af, når du hører denne gennemgang?
- Hvad kan vi sammen gøre for at forebygge skolefravær?

Tak for i dag

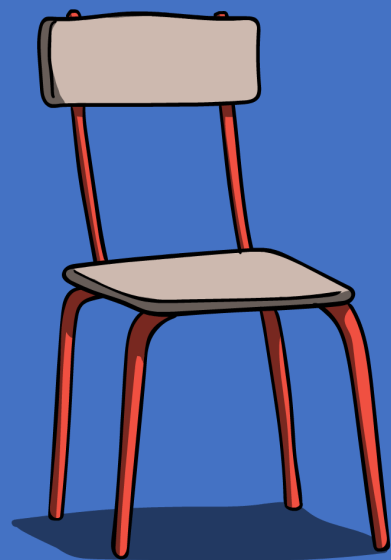
Frasorterede pp

- De næste pp er frasorterede, men ligger her og kan bruges, hvis det findes relevant i den enkelte klasse

Hvad ved vi om skolefravær og forebyggelse?

- VIVE har i 2020 lavet en undersøgelse (87.000 børn) om fraværstatistik i danske skoler fra 2016 – 2018
- Børns Vilkår har samlet viden om skolefravær og forebyggelse sammen og gjort det tilgængeligt på deres hjemmeside
- Skolefravær har over de seneste 10 år + været et stigende problem i Danmark
- Rudersdal Kommune oplever også stigende udfordringer med skolefravær
- Rudersdal Kommune har udarbejdet en 'Guide til arbejdet med skolefravær' og arbejder løbende med at styrke indsatserne

Film

Sæt fokus på skolefravær

Skolefravær er altid et sammensat problem

Skolefravær kan opstå for *alle* børn. Skolefravær er et komplekst problem med mange årsager. Det kan f.eks. handle om...

... uro eller uforudsigelighed...

... svære /svage relationer til klassekammerater eller lærere ...

... følelse af ikke at høre til i skolens fællesskab...

... undervisning, som eleven synes er kedelig eller for svær...

... skift og ændringer i elevens liv (lærerskift, nye situationer i familien, flytning)...

... og det er sjældent muligt at pege på en enkelt årsag...

